

Tomáš Havrda

1947–2014

Hledání urbanistického konceptu a vztahu člověka a města bylo Tomášovým celoživotním osudem. Ještě za studentských let jsme se pustili do celostátní soutěže a potom, pod patronací jeho otce, architekta Jana Havrdy, do studie přestavby centra Kežmaroku. Tehdy taky potkal Evu, která se stala jeho celoživotní partnerkou. Když nás potom profesor Borovička přijal na Útvar hlavního architekta Prahy, bylo jasné, že většina prací bude věnována hlavnímu městu. Již v roce 1976 se nám spolu s architektem Vasilukem podařilo získat jednu ze dvou nejvyšších cen v celostátní urbanistické soutěži na nový rozvojový sídelní útvar Prahy: Běchovice – Újezd nad Lesy. Bylo typické, že soutěžní návrh nesl jméno „Klára“ po tehdy čerstvě narozené Tomášově dceři. Na typologické práce pro přípravu jednotlivých domů jsme přibrali inženýra Eduarda Havla. Když jsme o rok později společně získali i jednu ze dvou nejvyšších cen na druhý rozvojový prostor Prahy: Uhřetěves – Kolovraty, museli jsme postavit velký tým, který by tak rozsáhlou akci pro cca 150 tisíc lidí zvládl. Jakou roli má hrát architekt při přípravě tak velkého územního rozvoje, jak stanovit základní urbanistickou koncepci a jak vytvořit prostor pro dlouhou řadu spolupracovníků a partnerů, kteří se na přípravě území a potom na návrzích jednotlivých prostorů a staveb budou podílet, to bylo téma častých diskusí. Spojili jsme tehdy týmy Útvaru hlavního architekta (ten vedl Tomáš) a Pražského projektového ústavu, které začaly úkol připravovat. Přes pět let jsme se o to upřímně snažili, pak se ale začalo ukazovat, že vlastně Praha tak velký rozvoj nepotřebuje, a my jsme si museli začít hledat každý své nové úkoly.

Tomáš se pustil spolu s dalšími kolegy z ÚHA do řady nových urbanistických projektů pro Prahu. Uspěl také v mezinárodní soutěži na Nový Bělehrad. V roce 1985 zahájil vítězstvím v urbanistické soutěži na území Libeň – Palmovka mnohaletou spolupráci s Michalem Hexnerem. Jejich spojenectví neslo název Sdružení H+H. Společně zpracovali na sedmdesát územních plánů a studií pro řadu menších i větších obcí na Liberecku, Plzeňsku i jinde. Hlavní náplní však stále byla Praha. Od roku 1991 do roku 2003 to byla území Smíchova, Libně a Vysočan, Lysolaj, Ruzyně, Ďáblic, Karlína, okolí hotelu Diplomat a celá série prací pro rozvoj Letňan. Na Letňanech jsme se ještě jednou pracovně sešli na přelomu tisíciletí při přípravě nového Pražského veletržního areálu. Tomáš ale stále sledoval i širší celopražské pohledy, jakými byla Analýza vltavského prostoru v Praze, Následky povodní v historickém území, Prognóza, koncepce a strategie ochrany přírody a krajiny v Praze a konečně Urbanistický vývoj města (Prahy) v roce 2010. Na řadě prací se vedle Tomáše začal podílet i jeho syn Filip, třetí architekt v rodinné tradici.

Tomáš dokázal kolem sebe vždy vytvořit velkou skupinu kamarádů a přátel – hranice mezi spolupracovníky a přáteli nebyla patrná. Každoroční mikulášská setkání na Tomášovy narozeniny byla proto pro mnohé symbolem blížících se Vánoc. Letos jsme se s Tomášem v tomto čase rozloučili. „Jak si ho vybavuješ?“, ptala se mne moje žena. Shodli jsme se: sedí, kroutí si fousy a usmívá se na nás.

Jan Fibiger